

Budapest

www.blikk.hu

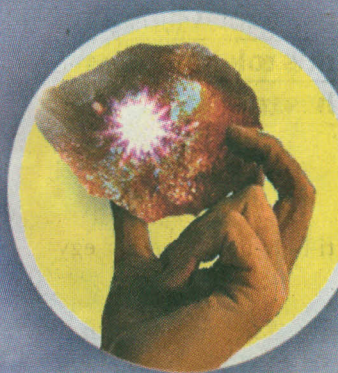
89
forint

Blikk

2011. február 4., péntek • XVIII. évfolyam • 34. szám

Magyar tudós világsikere:

Rájöttem a vikingek titkára

1. A napkövet az ég felé tartva határozták meg a nap pontos helyét a felhők mögött

2. Fáklyával szimulálták, hogy honnan süt a nap

3. A napóra árnyékából kikövetkeztették a haladási irányt

Tudós

Hörvath Gábor és csapata ezeréves titkok nyitjára jött rá

▶ Napkövel tájékozódtak az északi vizeken a hajóval

BUDAPEST – „Sigurd megragadott egy napkövet, az ég felé mutatta, és meglátta, honnan jön a láthatatlan nap fénye.” Ez az egyetlen mondat az északi mitológia Sigurd nevű legenda hősről volt a kiindulópontja Horváth Gábor (47) kutatásának, amelynek során sikerült megoldani az ezeréves rejtélyt: hogyan voltak képesek a rettegett vikingek olyan magabiztosan tájékozódni a tengereken. Régészeti leletekből eddig tudtuk, hogy tiszta időben a viking hajósok fából készült napóra segítségével navigáltak, ám a gyakran ködös, borongós északi vizeken módot kellett találniuk arra, hogy mindig tudjanak tájékozódni. Horváth Gá-

bor, az MTA doktora több expedíció után kis csapatával bebizonyította: a napkövek legendája maga a valóság.

– A napkő nem más, mint egy ásványi kristály, ami a fény felé tartva és megforgatva hol elsötétül, hol kivilágosodik – mesélte a Blikknek a tudós. A napkövek polarizációs szűrőként viselkedtek, azaz kizárólag az egy irányból érkező fényhullámokat engedték át magukon. A föld felszínére érkező napsugarak egy része polarizált, és ezt a köd és a felhők csak részben fogják fel, a napkő alkalmasnak bizonyult utat mutatni rossz időben is.

– Úgy sejtjük, hogy a napköves embernek volt egy segédje, aki fáklyáját oda tartotta, ahonnan a napnak sütnie kel-

lett volna. Így már felhős időben is árnyékot vetett a napóra, és meg tudták állapítani a haladási irányt – magyarázta a tudós. A kutatások összegzését a Philosophical Transactions of the Royal Society B című tudományos folyóiratban tették közzé a héten, tudományos szenzációt keltve szerte a világon. A legtöbben a viking romantika miatt kapták fel rá a fejüket, és nem is sejtik, hogy a felfedezésnek modern hadászati jelentősége is lehet.

– A robotok jelenleg GPS-szel tájékozódnak, ám ha egy esetleges háborúban a műholdat lelövik, ez már nem lesz lehetséges. Az égbolt polarizációjának mérésével a robotok GPS nélkül is tudnának navigálni – világított rá Horváth. **K. I.**

„A kristály egy irányból engedi át a fényt”

Horváth Gábor

